

การใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางพันธุกรรมของมะม่วงแก้ว เพื่อสร้างทางเลือกให้กับเกษตรกรบนที่ดอนอาศัยน้ำฝน¹

ธวัชชัย รัตนชเลศ พฤกษ์ ยิบมันตะสิริ และ รุ่งทิพย์ อุทุมพันธ์¹

บทคัดย่อ

การศึกษาการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางพันธุกรรมของมะม่วงแก้ว มีเป้าหมายเพื่อการผลิตสายต้นมะม่วงแก้วสำหรับอุตสาหกรรมการแปรรูปเพื่อการส่งออก รวมทั้งผลิตสายต้นสำหรับบริโภคสดภายในประเทศ ทั้งนี้เพื่อสร้างทางเลือกให้กับเกษตรกรบนที่ดอนอาศัยน้ำฝน ได้เริ่มจากการสำรวจมะม่วงพันธุ์ดีในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน แล้วรวบรวมเฉพาะมะม่วงแก้วตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ ได้จำนวน 52 ต้น จากนั้นนำมาต่อกิ่งบนต้นตอที่เตรียมไว้ สร้างเป็นกิ่งพันธุ์อายุ 1 ปีและนำไปปลูกในแปลงทดลอง 3 นิเวศเกษตร ได้แก่ ที่สูง ที่ดอนอาศัยน้ำฝน และที่ลุ่มในเขตชลประทาน โดยเน้นที่ดอนอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก เพื่อรักษาพันธุกรรมของมะม่วงแก้วเหล่านั้นไว้ พร้อมกับใช้เป็นพืชทดลอง ข้อมูลที่จะใช้ในการวิเคราะห์ มาจากทั้งต้นแม่พันธุ์ในพื้นที่ของเกษตรกร กิ่งฝากท้องบนมะม่วงดัดแปลงผ่านระยะยาววัยแล้ว และต้นตอกิ่งที่ปลูกไว้ในแปลงทดลอง สำหรับลักษณะความหลากหลายในเบื้องต้นที่ได้จากต้นแม่พันธุ์จำนวน 47 ต้น พบหลายประการรวมทั้ง พฤติกรรมการออกดอก ลักษณะของช่อดอก การติดผล ลักษณะของผลและเมล็ด ตลอดจนผลผลิต ลักษณะความหลากหลายเหล่านี้เพียงพอที่จะพัฒนาพันธุ์ให้เหมาะสมกับที่ดอนอาศัยน้ำฝนและอุตสาหกรรมการแปรรูป สำหรับเกณฑ์ในการคัดเลือกสายต้นต่อไปนั้น จะมาจากการกำหนดร่วมกัน ทั้งส่วนเกษตรกรเจ้าของต้นมะม่วงแม่พันธุ์ เกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงบนที่ดอนอาศัยน้ำฝน และผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแปรรูปมะม่วง การคัดเลือกคาดว่าจะสัมฤทธิ์ผลภายใน 5 ปีหลังปลูก หลังจากนั้นจะเป็นขั้นตอนของการแพร่กระจายพันธุ์ ซึ่งได้เตรียมการทั้งแหล่งยอดพันธุ์และต้นตอไว้รองรับ โดยให้เกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงบนที่ดอนอาศัยน้ำฝน และเกษตรกรเจ้าของต้นมะม่วงแก้วแม่พันธุ์ทั้ง 52 แห่ง ได้มีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ